

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

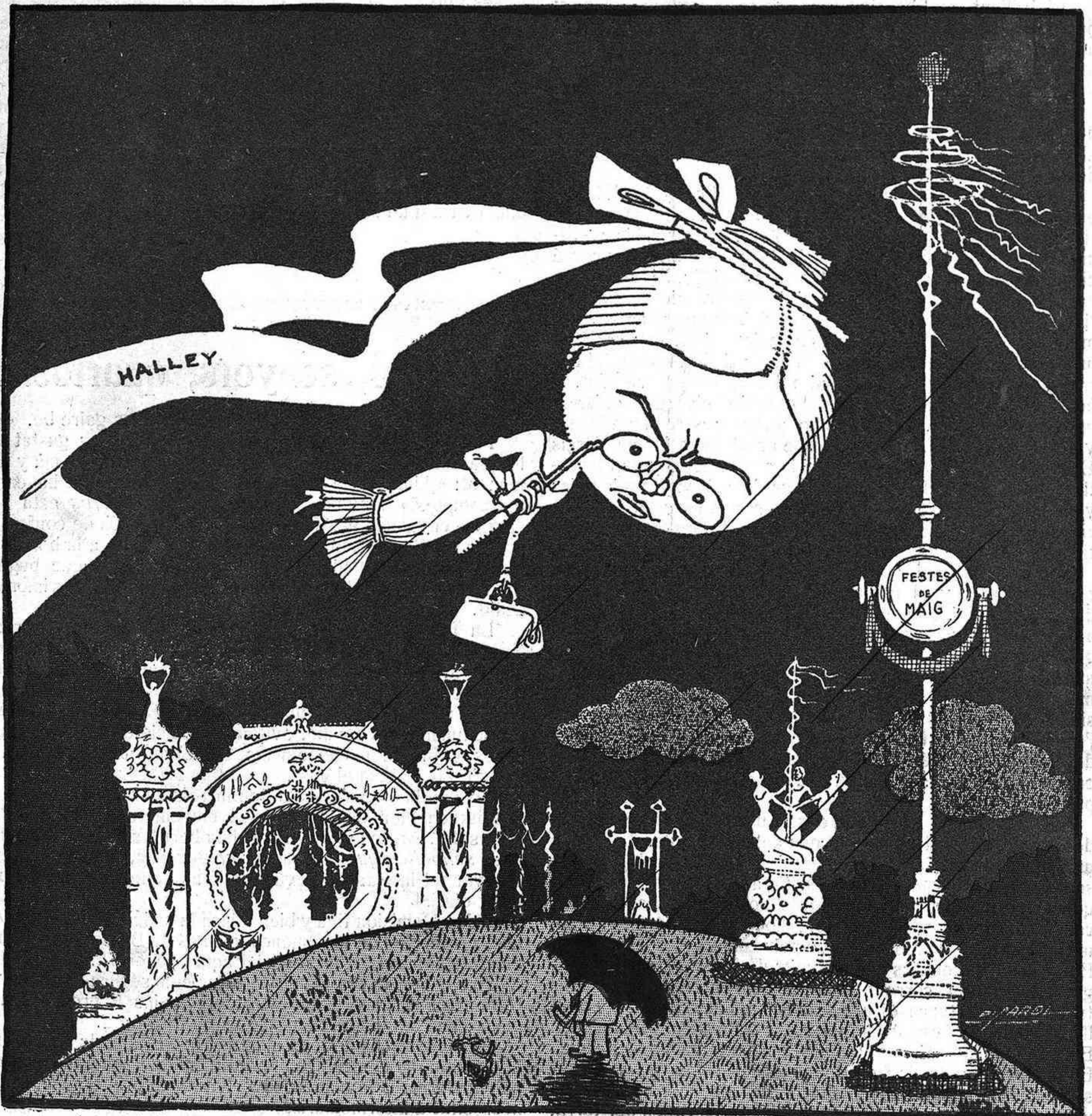
BARCELONA, 20 DE MAIG DE 1910

NÚM. 1638 ————— ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

UN FORASTER D'ALTURA

—Pera veure això, un viatge tan llarg?... Si ho sé, no m'hi acosto!

El pas del cometa

La present setmana ha estat d'un gran interès per a l'astronomia y d'una certa emoció per a'ls habitants del nostre planeta.

El cometa d'Halley ha passat pel costat de la terra, fins a tocarla ab la seva immensa y esplèndida quà, la qual s'ha introduït imprudentament en l'atmòsfera que 'ns envolta. Per més que això, a hores d'ara, encara no sabem gaire del cert si ha succeït o no.

El brillant estel ha tingut un èxit en la seva anunciada y puntual visita a casa nostra. Y això que a principis de l'any, un altre cometa, un cometa desconegut que'ls astrònoms han distingit ab la senyal de «gran cometa de 1910», s'avensà a la visita del descobert per d'Halley, presentantse a la vista dels humans sense previ avís, y anticipantnos una part de de l'interessant espectacle celest que ofereixen els estels ab quà, els quals deuen esser, en els espais còsmics, una mena de reis dels estels.

El més interessant aspecte del pas del cometa d'Halley estava en la topada de la seva quà ab la terra, cosa que no tingué lloc ab el gran cometa de 1910. Alguns sabis pessimistes havien fet correr que la quà del cometa d'Halley conté cianogen, que es un gas terriblement verinós. Si aquet gas hagués arribat a barrejar-se ab l'aire que respirem, hauriem tingut, els sers terraquis, un disgust dels grossos, car segurament hauriem mort emmatzinats en colectivitat. Altres sabis, més ben informats, asseguraven que no tindria efecte tal barreja, ni tal emmatzinament, ni tal horrorosa mortandat. A hores d'ara encara no se sab del cert si el cianogen existeix o no en el cometa. Uns sabis ho afirmen; altres ho neguen, y altres ho dubten, que es lo que acostuma a fer en Narcís Oller, l'ex-novelist. Davant de la contradicció y de l'incertitud, be hauria valgut la pena de que'ls astrònoms, els físics y els químics no haguessin anat depressa en fer certes prediccions, estalviant així els sustos de la gent poruga y que s'estima la vida d'aquet món.

No ha faltat qui, a l'acostarse l'hora de la topada de la quà cometaria y el nostre planeta, que en la matinada del dia 19 se produí, ha sentit l'angunia d'un moment fatal. Ab aquet motiu s'ha parlat de la fi del món y s'ha retret el tragic terror de l'any mil, tant fortament pintat pel nostre Guimerà. Algunes imaginacions exaltades y malaltisses han temut que tothom morís per asfíxia, o que la terra's fes a bossins, o que caigués sobre nosaltres una pluja de foc encenent l'atmòsfera terrestre en gegantines flames. Alguns lectors del novelista anglés Wells han recordat la narració fantàstica que aquest escriptor, en una de les seves obres, fa del pas del cometa.

El relat imaginari d'en Wells té una grandesa corpreadora y tràgica. El pas de la quà del cometa per la nostra atmòsfera produeix el fenomen d'una deturada de la vida sobre la terra durant tres hores. En aquestes tres hores tot queda inert sobre la superfície del nostre planeta. La gent cau com adormida en el mateix lloc ont la sorprèn el fenomen. Munts de persones jauen pels carrers de les ciutats. Els tramvies electrics no proveïts de frens automàtics segueixen corrent, corrent, fins que una barrera de cadavres trossejats els tanca el pas. Els trens, lliures, van a estrellarse contra'ls terraplens, o a xocar els uns contra'ls altres. Els automobils se tiren daltabaix dels ponts y dels estimbals. En la mar els vaixells solquen les aigües sense govern, com si portessin tripulacions de morts. En els boscos, entre un universal capvespre, els aucells y les feres cauen per terra, víctimes de la sobtada somnolencia. Una guerra europea se decidia en aquells moments; y heusaquí que'ls navilis beli-

gerants van perduts per la mar, enfonzantze els uns, cremantse'ls altres, y les grans masses de tropes cauen alhora en profunda dormida, ajegudes en els camps y en els camins.

Aquesta vegada, afortunadament, no ha succeït res d'això. El cometa s'ha portat com una bona persona. La seva visita ha estat inofensiva y fins amable. El cometa d'Halley es un estel ben educat y de bons sentiments. Porta la quà com a adorno, pera lluir, pera ferse veure, pera resultar més guapo y elegant, y no pera fer mal a ningú.

La veritat es que no hi havia motius pera temer una catàstrofe. La topada ab el cometa no podia tenir desastrosos efectes. Segons en Flammarion, mestre en l'art d'en Comas Solà y d'en Dionís Puig, la topada entre la quà de l'estel y la terra equival a la topada d'una bala de canó (la terra) ab un nuvol (la quà cometaria), o a la d'una locomotora a tota velocitat y un nuvol de mosquits. En topades entre forses tant desiguals no hi pot haver trencadissa.

Val a dir que la gent, fetes les excepcions inevitables, s'ha pres molt a la fresca la visita del cometa. Quasi ningú s'ho ha pres en serio lo de la fi del món. No s'ha alterat gens la normalitat del viure. En les iglesies de Barcelona no s'hi ha notat major concurrencia, ni els cristians han sentit pressa per anar al confessorari a posar al corrent la seva conciencia davant del cel. Lo unic d'extraordinari que hem sabut d'aquets dies es la feta d'un burgès de mitja edat, que, per por de perdre la vida ab motiu de la fi del món, anà a casa d'un notari pera fer el seu testament.

WIFRED

Quartos, senyors, quartos!...

Decididament, això de les festes no marxa gaire be.

Imitant an aquell infelís que, un cop va haver gastat tot lo que tenia, s'arrambà a una cantonada parant la mà y demanant: «¡Una gracia de caritat per un pobre que ha errat els comptes!», la Comissió municipal de *festejos* està posant en circulació una fulla, en la qual, després de confessar que ha pres malament les mides, apela també a la bona voluntat dels barcelonins, a fi de que donguin lo que puguin pera tirar endavant la *juerga* comensada el dia primer de Maig.

La fulla—¡oh senzillès municipal!—no porta cap firma. Sembla l'anunci d'un ball, d'aquets que devegades s'organitzen ab la sola garantia d'uns quants tranquils que ja's creuen haverho dit tot quan posen: *La Junta*.

Els regidors de la fulla pidolaire fan lo mateix. Austers y poc amants del bombo, eviten l'exhibició de les seves persones y firmen modestament: *La Comisión*. Respecte a n'això, els alabem el gust.

Lo que ja no'ns sembla tan mereixedor d'aplauso es la desdixada idea de demanarnos els diners valentse d'una fulla solta. Ara que *El Diluvio* ha obert les seves columnes a les *señoritas que necesitan protecció*, ¿què'ls costava d'haver fet insertar la seva petició an aquella secció del popular diari?

«Una Comisión fina y bien educada solicita, *por primera vez*, protecció de los buenos vecinos de Barcelona.» ¡Quin efectarro hauria fet un anunci d'aquet gènere!...

Ara,—ja'n pot la Comissió estar ben segura—si la seva *llamada* a la generositat dels barcelonins li produeix més enllà d'una dotzenota de pessetes, ja farà prou.

Perquè, es lo que tothom pensarà:—Si aquets diners que la Comissió'm demana són pera divertirme, ¿què més senzill que gastarme'ls jo mateix, divertintme de primera mà, sense necessitat d'intermediaris?—

Y a fe que no es pas que la Comissió—deixant apart l'erro garrafal de no acudir a la secció de *Señoritas* d'*El*

Diluvio—no hagi amenisat la seva fulla-sablasso ab tocs ben tendres y ben patetics.

Ni en el famós manifest de Càdiz—aquell d'en Prim, en Serrano y en Topete—hi hagué coses tan boniques y entusiasmadors.

La Comissió se proposa «contribuir, en la medida de sus fuerzas, á que se afiance el espíritu de tranquilidad que, por

fortuna, reina en nuestra hermosa capital...» An això y res més que an això, tendeix la construcció de l'arc de natilla pintada que'l public admira avui a la plassa de Catalunya. ¿Volen una mostra de *tranquil·litat* més grossa que aquella?

La Comissió vol que'ls «festejos respondan á la cultura, á la riqueza de Barcelona». Y pera posar de relleu la nostra *riquesa* dona una atrocitat de cents mils francs a uns senyors que venen de París a fer quatre tamborelles a l'Hipodrom.

La Comissió està convensuda de que les festes «han de ser altamente reproductivas para la industria y el comercio». Y a fi de que aquet convenciment se fassi general, gasta en pocs dies les 863.000 pessetes que, desatenent les més apremiants necessitats públiques y deixant la ciutat feta una llàstima, ha tret, apoiada ab el vot de tots els edils, del mai com avui escurat erari.

Ho repetim: la fulla de la Comissió es molt eloqüent y molt divertida, però'ls números del programa de festes fins ara realisats són bastant més divertits y immensament més *eloqüents* que la fulla.

Y, davant de l'eloqüencia dels *números*, ¿quina es la bossa que no se sent encongida y quin el portamonedes que instintivament no's tanca?

Ah!... Que no'ns en descuidessim.

En el document objecte d'aquets breus comentaris, la Comissió fa constar que en ella hi estan representades totes les fraccions polítiques que integren el Municipi.

Que es lo mateix que si'ns digués:

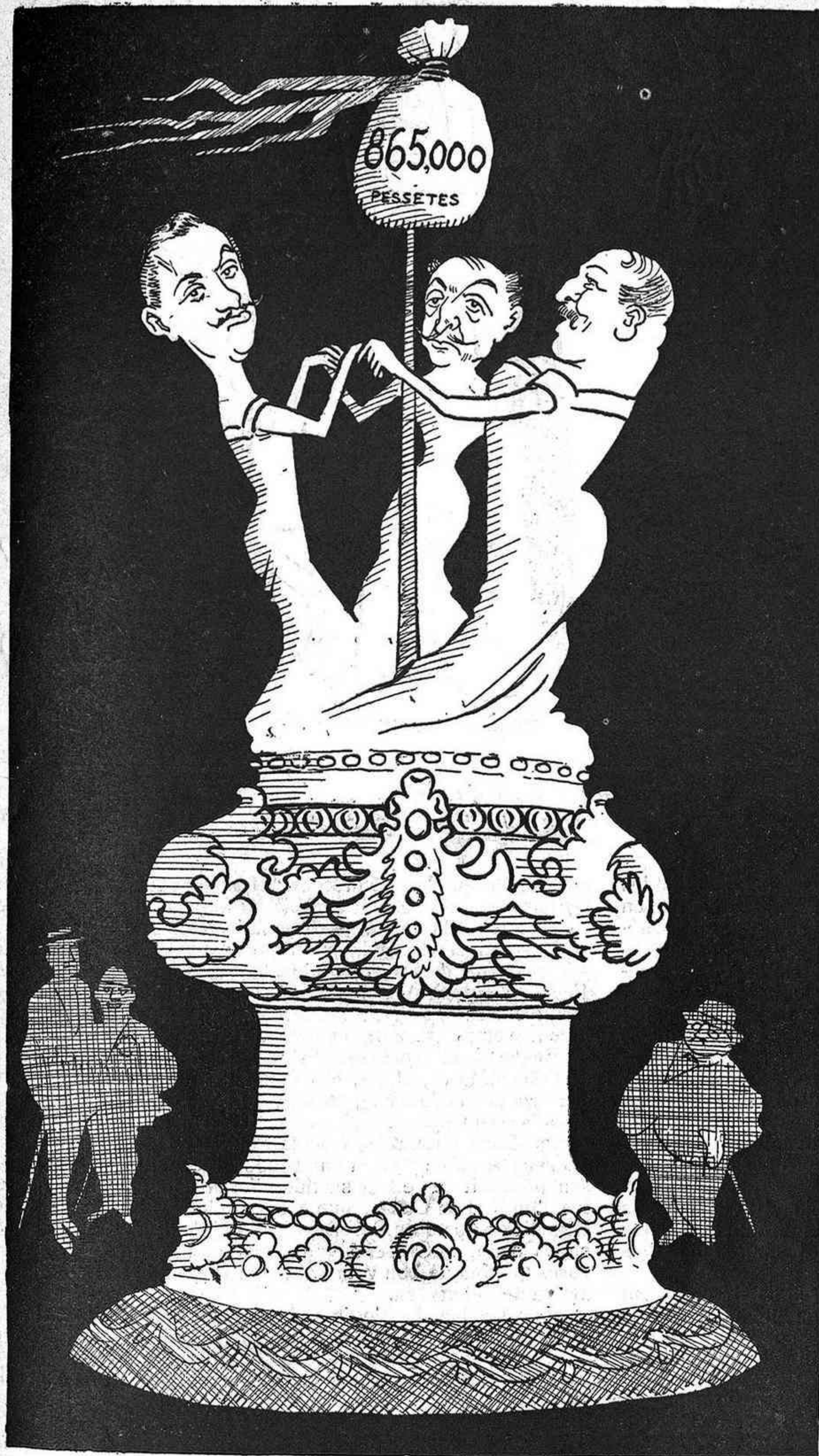
«El galimaties de les festes no es un pastel heterogeni, mal amassat per elements que viuen en discòrdia.

»No. Es una cosa arreglada ab el lleal concurs de tots.

»Com si diguessim un *Pastel Unic.*»

Nosaltres ja ho sabiem; però bo es que la mateixa Comissió, de tant en tant, tingui l'amabilitat de recordar-nosho.

A. MARCH

ORNAMENTACIÓ ARC...AICA

Alegoria de la dansa impura.

Un tom per l'Exposició

Tots ho havem reconegut: aquesta vegada l'han encertada. Pera treure'l regust de les lluminaries y del famós arc de la vergonya, triomf indiscutible de la pastisseria barata, l'Ajuntament ha inaugurat l'Exposició de Retrats en el Palau de Belles Arts. També tothom ha reconegut que aquesta vegada els lerrouxistes no han intervingut pera res en l'elecció dels Velázquez, Goyas y demás *distinguidos* pintors, com deia, no fa gaires dies, un diari local. Els lerrouxistes sols intervingueren en un conato de bofetades que hi va haver el dia del banquet inaugural. Ja ho diu el *dicho*: «En el juego y en la mesa se conocen las personas».

A l'Exposició hi ha de tot y pera tots els gustos.

L'EXPOSICIÓ DE RETRATOS

—¿Ja s'han casat?... Vaja, vaja...

—Sí. Y ara ens en anem a l'Exposició de Retrats a fernos fer el nostre.

Naturalment, la gent ja sab aont té d'anar; aixís es que les sales dedicades als mestres de la pintura veritable se troben plenes d'intel·ligents. Sobre tot hi ha un auto-retrato de don Francisco Goya, tancat ab pany y vidre, que pera veure'l dos minuts tindran de demanar a vuit senyores que desfassin el rotllo-xerrameca que formen al davant. Les dames barcelonines s'han donat compte de que la sala més visitada es la d'en Goya, y en aquell lloc hi han establert el safretget, d'essencies, si vostès volen, safretget de porcelana, safreig de bon olor, però safreig a la fi.

En una de les sales s'hi troba un hermós retrato d'un jovenet que va vestit de l'any trenta. Es un dels quadros que han mogut més soroll. Ni els més intel·ligents s'atreveixen a batejarlo. El quadro té la seva llegenda. Un jove artista català, en Marià Andreu, el descobrí en els encants y el comprà per cinc duros. Avui el compren per dèu mil pessetes.

Els *amateurs* concorren a l'Exposició pel matí; els empleats d'oficines y despatxos, a primeres hores de la tarda; els artistes quan poden, y la *gente de bien* amoína a totes hores dels dies de moda.

De discussions, demanin. L'altre matí, per si un Greco barbut y malcarat de la sala primera se semblava o no an en Sampere y Miquel, dos dels nostres intel·lectuals renyeixen per tota la vida. Gracies a que un tercer els demostrà que ni allò era un Greco ni tal haca, se solucionà'l conflicte.

Ens cridà molt l'atenció la pensada de penjar una tarja en la majoria dels quadros, impeding veure la cara del retratat. Si la llegeixen veuran que diu: «Propiedad de D. Fulano Mengano; vive en la calle tal, piso cual.—Retrato de D. Zutano de Perengano.» Del autor, ni una paraula.

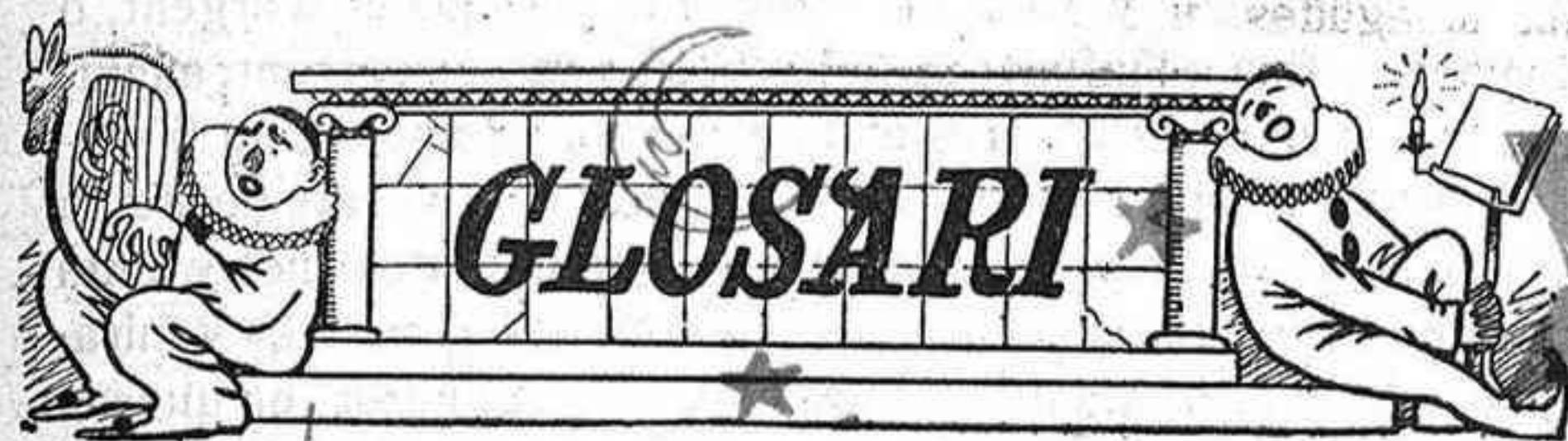
Val la pena de donar un tom per la secció d'esculptura. Hi ha

un Wagner que busca colocació; el nostre amic Pellicer, que s'ha fet farinaire; una testa d'en Milà y Fontanals pera espantar criatures, y una pila de *santis de guixi* que enamoren.

Després, si no coneixen al reporter y poeta en Joaquim Folch y Torres (un dels innombrables germans de la nissaga de *La Veu*), a l'exposició, podran ferhi coneixensa. N'hi han cinc de retratos d'en Quimet, a saber: a l'aguada, al oli, en guix, en fanc... y en positura de fer patir dones.

Ens manca l'espai pera dirlos que també hi han dos retratos de l'Oriol Martorell, un ab bigoti, fet per en Velázquez, y un altre fet per un anomim; un altre de don Manel Girona, que si no dona'ls quartos, cosa que mai dona, dona l'hora; el retrato del mestre Enric Granados, fet a la *Julienne*; un difuut ab marc-caixa mortuoria; un bust d'en Teodor Llorente, fet ab sabó; un senyor vestit de peix de surtidor, fet ab paper Susini; tres retratos d'en Ramon Casas, que estan d'allò més be; un retrato d'en Benedito y dos d'en Sorolla, dignes d'elogi; un Ticiano, un Sánchez Coello, un Carreño y un Ribera, magnífics, y una pila de coses que fan de bon veure si tenen el gust de treure's una pesseteta de la butxaca.

Paraules banals, elogis, noies maques, el xim-xim de la Banda Municipal, els tremolins de les orgues elèctriques, *dernières créations*, intel·lectuals de cabells llargs, Velázquez y Goyas... Totes aquestes sensacions componen una magnífica simfonia de llums, colors y soroll que fa molt agradable'l donar un tom per l'Exposició, que, per ara, ha sigut l'unic número elogiabile de les desgraciades festes barcelonines.

LA NIT FATAL

Eren a prop de les tres de la matinada d'un dia fatal del segle XX. El glosador, com molts altres ciutadans, va pujar al terrat pera veure si, de taulades amunt, passava res de nou ab motiu de la solemnitat astronòmica que significava l'immersió de la terra en la quà del cometa Halley.

—Ja ho veurà... Ja ho sentirà a dir...—feia un veí ab casquet y sabates de simolsa, home d'un gran fanatisme religiós.—Això serà un castic del Cel... Ho he llegit al Correo Catalán y a La Creu de Caravaca. Havia de venir, aquet castic terrible contra l'impietat... Serà una cosa mai vista... El cel y la terra s'uniran y els grans pecadors no tindran més remei que convertirse. Serà un assot que ha de fer tremolar el món, y molt espantós; però vindrà seguit d'una selecció, d'una reorganissació general y d'un gran triomf pera l'Església, ja que tan sols els bons sobreviuran al desastre.

—Caram, caram!... Sí que quedarem pocs!...

Y, com fos que l'instant fatal de l'immersió s'apropava, el veí s'enfilà dalt d'un tamboret y comensà la seva oració:

«Christus Rex venit in pace. Jo't conjuro, oh, quà de l'Halley, en nom del Gran Deu Vivent, Adonay; Elosín, Teobach y Metraton, que't disolguis com la sal en l'aigua y't retiris prudentment uns quants kilometres enllà pera que no causis estropici en les coses ni en les persones...»

Aquí feia quatre creus en l'aire ab un ganivet de tallar pa, y acabava l'oració dient:

«Jo't conjuro de nou, per les quatre paraules Vriel, Josatà, Blat y Aglà, que't disolguis com la sal en l'aigua o que trenquis de camí abans d'arribar a nosaltres. Amen.»

Pera complaure al fanatic veí, el glosador també va dirne una, a mitja veu:

«Gloriosíssim Sant Ciprià: vos que goseu d'un gran poder sobre el Diable, aqueix Diable que coneix la molta gran malícia de les maldats, els mals encisos, els lligaments y les malaventures, que lliga els núvols pera que no ploquin damunt la terra, que lliga a les dones plenes pera que no puguin deslliurar ab hora curta, feu que lligui també la quà d'aqueix intrús cometa que s'apropa. Pels sants profetes y per les santes profecies, per la deliberació y per la pítima de Noè, per l'hermosura d'Eva y pel sacrifici d'en Vinaixa, per la castetat de Joanan y de mossen Pollastre, per la paciència d'en Job, que no's cansa d'anunciar el seu paper de fumar, per la fe cega d'Abraham, que mereixeria ser de la Casa del Pueblo, pel naixement de Moisés y del Partit Unie, per la primera oració de Sant Josep y pel primer discurs de Don Toribio, per tots els Sants Angets y per totes les Angeles Maries, feu, oh gloriosíssim Sant Ciprià, que, com que encara havem de riure molt a les seves costelles, feu que'l món y tots els seus habitants y totes les seves coses sien lliurades dels malefics que'ls pugui aconduir la quà del monstre, ja que'l senyor Comas y Solà no pot ferhi res... Amen.»

La nit era frescal y humida, que no semblava que estessim al fort de la primavera. No hi havia por de quà gaseosa, però hi havia perill de granisat d'òssos y esllo-

mament fulminant. El veí seguia dalt del tamboret llençant llatinades al cometa, que no donava fe de vida...

El glosador va retirar-se, anyorós de la dolçíssima tebior dels llensols, y, tot baixant l'escala, murmurava entre dents:

«Gloriós Sant Marc, benaventurat.

De la font nasquereu, de la font sou nat; d'aquella font pura, cureu llumadura...»

XARAU

Quan les estrelles porten quà

Dorm la ciutat: tan ensopida, més sembla morta que adormida; y, al cant primer del primer gall, cuida a donarli halè de vida el lleu ressò d'incert badall.

Fosforescent y misteriosa, l'errant Estrella, magestuosa, en l'amplitud d'un cel serè, extén sa quà lluminosa ab brillantors d'acetilè.

En sa superba exhuberancia hi ha com un geste d'arrogancia, d'esterrufada presumpció; sembla que's vol donà importancia com, fent el vano, fa'l pahó.

Presum el garbo, salamera! Llueix ta clara cabellera abans el sol no tregui el nas! Ets ben vistosa; prò tan fera com te pintaven, no ho ets pas.

El teu imperi es discutible, y, havent passat el cop temible, la por que feies s'ha esvait. La gent, abans, més commovible, ara ja't guaita fit a fit.

Ta quà, cert que'ns meravella, prò te l'hem vista y... ¡ets femella! avui no espantes a ningú. Altres n'hem vist, amiga Estrella, de més cremades que pas tu!

La gran llegenda que't voltava y, als ulls humils del poble, t dava un misteriós encantament, ha resultat pura guayaba; molt menos gall que farciment.

Fes, brau estel, la teva via, kilòmetrant de nit y dia ab prepotent velocitat; y pots anà a espantar ta tia quan vulguis veure algú espantat.

Roda ta sinia, bona pua, que si, passada nostra bua, provocativa encara llus, fes que no't pugui haver la quà perquè sinó ¡t'hi faig un nus!

PEP LLAUNÉ

DEL BORN AL PLATA

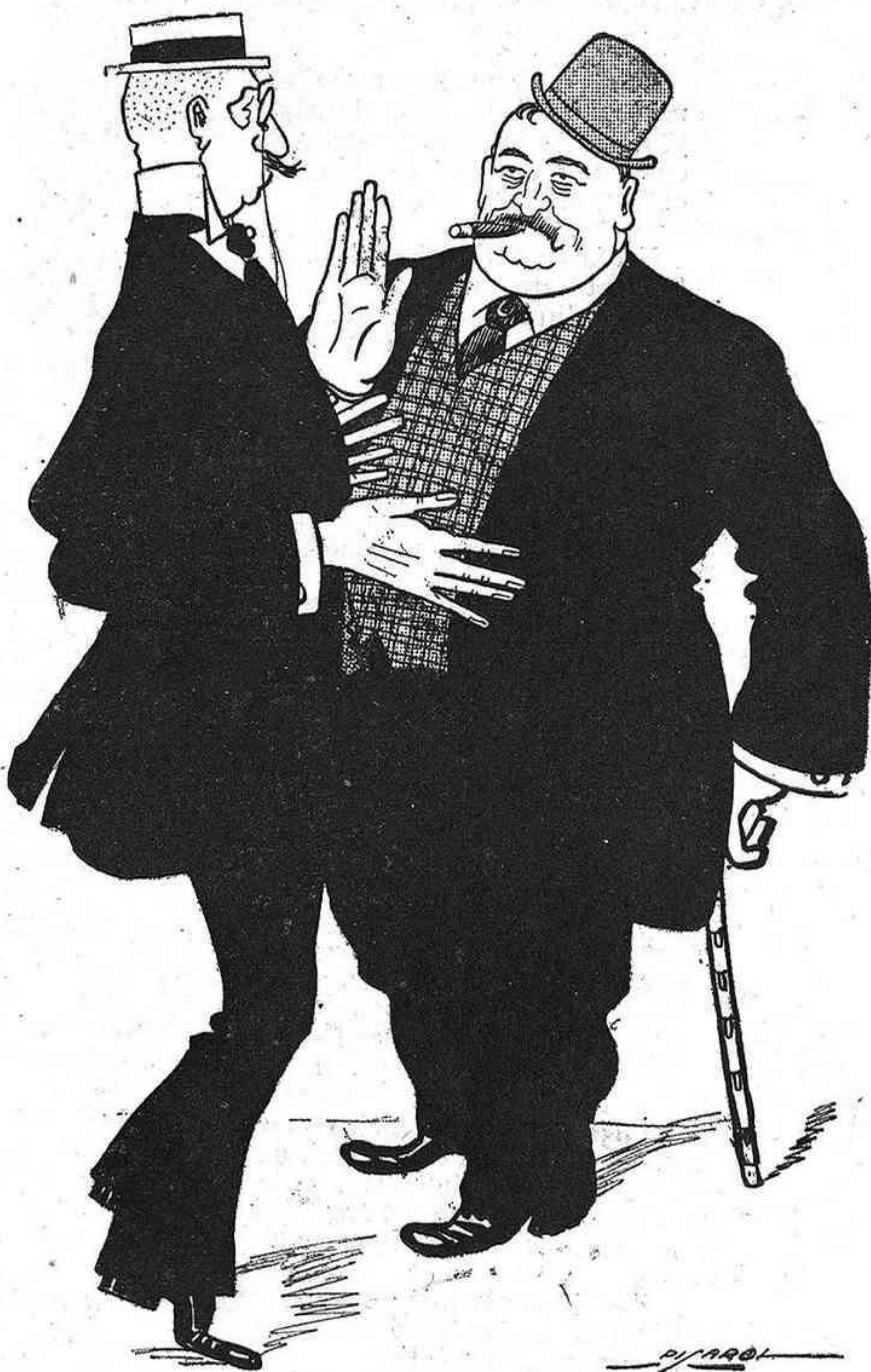
□ □ IMPRESSIONS DE VIATGE □ □

IV

El mar

Després de Santa Creu, mar, mar y sempre mar. Al cap d'uns quants jorns de passarne se comprèn que hi ha més aigua de la que senyalen els mapes, y es que del modo com estan les coses ja ni ab els mapes se pot creure.

Les ones i els nuvols ja fan lo que poden pera distreure la monotonia. Ja cambien de tons y de moviment, traient transpa-

PARLANT AB UN DE LA COMISSIÓ

—Festes, festes... Però ¿aont són? ¡Si encara no han fet res!...

—¿Que no hem fet res?... Hem gastat tots els diners que teniem. ¿Li sembla poc, això?...

rencies amagades, y flocs de bromera, y rielades d'argent, o aplomant-se fins a l'infinit; prou les boires passen corrent, anant-ne a trobar d'altres y altres al lluny: el sol ja's pon, com li pertoca, ab tot el foc y l'esplendidesa a quèns té avesats desde fa molt temps, però ab tanta plana, tant regadiu, tantes ones y tanta salabor, arriba un moment que, ab tots els respectes y miraments a la Natura, un diria: prou blavor, que abusar, en que sia de blau, no està prou be, per sofert que un sia.

Els passatgers s'aburreixen. Els que no la donen per marejarse, pera distreure's de l'ensopiment s'ajeuen aont poden, damunt de coberta, y compten amb els dits els jorns que han passat, i ab el desitg els que encara falten. Tanta gent passejantse sola, baixant y pujant, tornant enrera y trontollantse, fa pensar en una casa de salut que, ab tot y la salut, els cuiden. Hi hà qui's mira el rellotge cada moment, tornantse boig ab els meridians, que li maregen les hores; hi ha qui va a veure'l baròmetre com si anés a veure un malalt; alguns se'n van a la màquina y's miren hores y hores el motor com va donant batzegades, y se cerca tant la distracció, que quan salta un peix, un peixot de res, d'aquells d'hostal de barato, se'l saluda com a un amic.

Es tanta la monotonia, y arriba un moment de tanta calma, de veure ones pariones, totes iguals, totes germanes y totes fent el mateix camí, que quasi's voldria un temporal, no direm d'aquells de debò, que se'n fan *ex-votos* així que se'n surt, però sí un temporalet enraonat, ab els seus ruixims y el barco enlaire, com els que pinten els marinistes que han vist el mar desde la costa.

Si els infants s'adormen en el bressol al cap de dos minuts de gronxarlos, figurevos els cossos grans, ab el gronxament de dies y dies! El passatger agafa una sòn que se'n podria dir sòn de barco (y que, si hem de creure l'història, que hi ha voltès que diu veritats, la varen patir una temporada els mariners de Colón), s'agafa una sòn, que no es sòn; es un estat de menyspreu per totes les cartes geogràfiques; un aborrimnt al planeta, un odi a les distancies d'aigua. Se troba el món massa gran pera seguirlo a damunt d'un barco; se troba com si n'hi hagués massa o que a un n'hi dessin de més, y ab tot y l'admiració que un sent per coses tan grosses, no més per un bocí de terra, ab el seu hort y la seva parra, quatre testos y el seu terradet, donaria quatre Oceans y fins un safreig de Pacific.

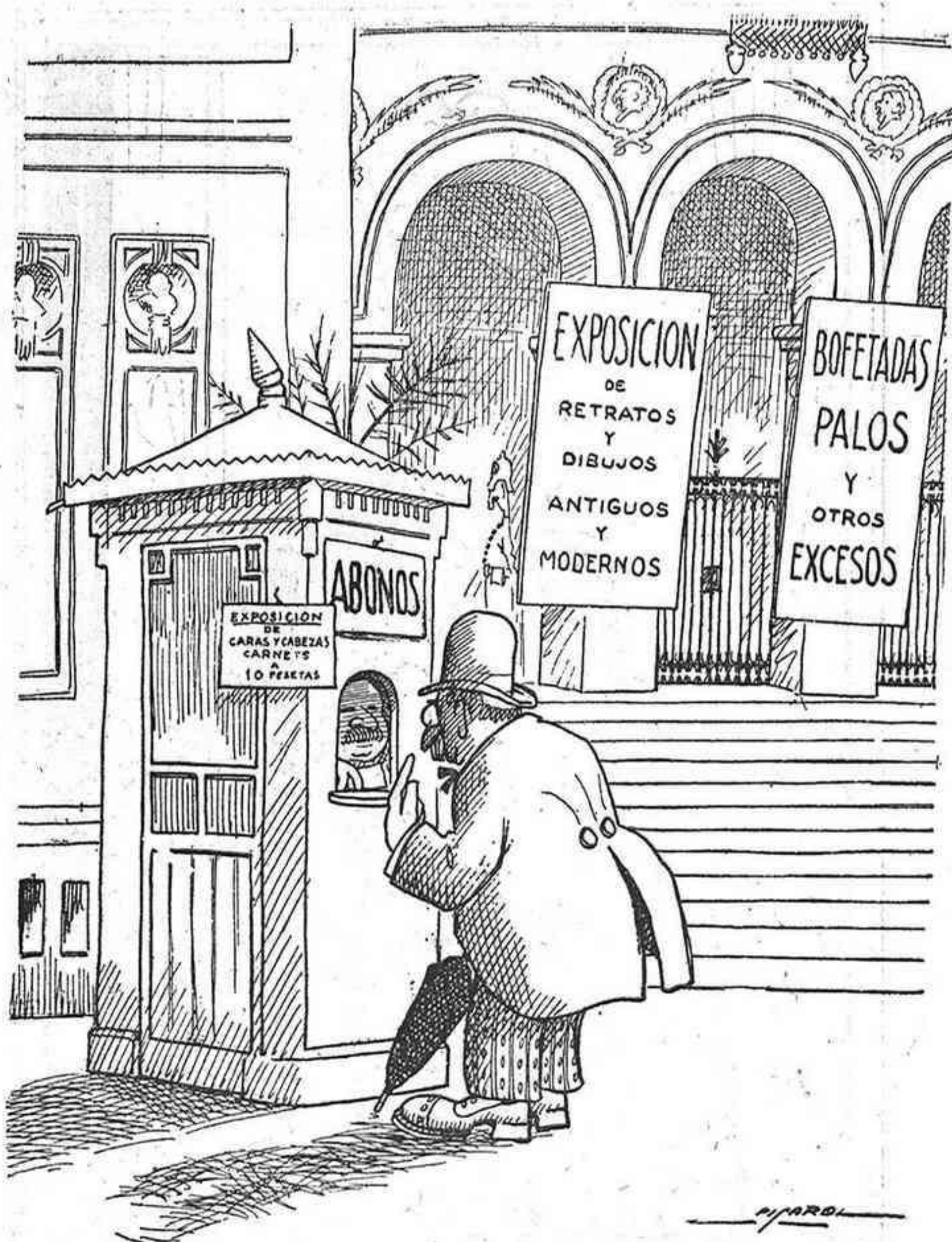
Com que no pot, se va resignant, y lo que no pot tenir ho espera.

Què hi dèu haver, a l'altra banda, an aquella Amèrica que es tan enllà? Es com ens l'havien cantada, quan erem nois, els nostres pares? Hi han negritos de debò, d'aquells que no's destenyeixen? Es cert que an els americans, quan comensen a caminar, els posen leontina ab aquella pedreria que porten penjada quan venen? Serà veritat que pera berenar, quan se troben dos amics, allí a les Pampes, maten un bou, y ho deixen tot menos la pell, que la fan servir per calsat?

Es tan verge el país com asseguren? Es cert que'ls lloros van pel món tenint les seves converses, y que'ls micos fan una corda quan tenen de passar un riu, agafantse per la quia, y el darrer, que bada, s'ofega? Y que'ls mosquits són com papellones y les papellones com ventalls, y que'ls cocodrils mengen home? El que no hi ha estat mai, va pensant: «ja veurem; aviat ho veurem»; però aquell aviat no arriba mai, y passen hores y més hores, y arriba un moment que un es tant lluny, que's pensa que ja no es enlloc; que volten pel mar pera fer broma, y que l'Amèrica es un fantasma.

SANTIAGO RUSIÑOL

(Seguirà.)

DEL NATURAL

—Dongui'm una entrada pera l'Exposició...
—¿Ja's porta l'arnica?

La "Gran semana"

O

"Cada palo que aguante su vela"

Hem observat que, desde que la liquidació dels comptes de la *Gran semana de aviación* s'ha convertit en un'olla de grills, cap diari anomena per res als concejals senyors Rius y Ardura.

Abans—prou els nostres lectors deuen recordarho—no's podia parlar d'aeroplans que immediatament no surgissin, entre núvols d'incens, els noms dels regidors que havien organitzat (!) la *gran semana*.

Ara... com si als dos joves edils se'ls hagués engolit la terra: ni una alabansa, ni una alusió, ni un record.

¿Per què?

Clar y breu:

Perquè, com nosaltres ja temiem, ha resultat *que no hay cielo*.

Tot'aquella prodigiosa organització, per la qual tants *floreos* van dedicar-se als senyors Rius y Ardura, han degenerat en un formidable galimaties, el terme del qual ni el mateix Dionís Puig es capaç de pronosticar-lo.

Que si el *Polo*, que si l'*Aero*; que si l'*Aero*, que si el *Polo*, lo cert es que al Ajuntament, que porta ja desembolsats pera la ditxosa festa uns *quaranta mil* duros, se n'hi reclamen encare *vint mil* més pel lloguer del Hipodrom, y que no se sab qui'ls ha de pagar.

* * *

¿Volen que nosaltres, en calitat d'amigables componedores, resolguem equitativa y decorosamente el litigi?

Aquí va la solució:

Els qui han organitzat tot lo referent a la *gran semana* ¿no són els senyors Rius y Ardura?

Els qui varen tractar y contractar ab el *Polo* o ab l'*Aero* ¿no són els senyors Rius y Ardura?

Els qui al Hipodrom feien y desfeien, agavellant tot l'incens de la gazetilla, ¿no són els senyors Rius y Ardura?

Doncs procurem que, fins al darrer moment, a tot lo que's refereix a la *gran semana* hi vagi associat el nom dels senyors Rius y Ardura.

¿Se deuen cent mil pessetes?

Que les paguin els senyors Rius y Ardura, y no parlem més del assumpte.

¿Els està be?

□ □ □

A una flor

Ets tu'l símbol de la vida;
també de la eternitat,
perquè en tu hi ha recollida
sava, olor, forma escullida
y color, tot al plegat.

Ab la Primavera neixes;
ab l'Estiu ufana creixes;
quan arriba la Tardor
poc a poquet te marceixes
y l'Hivern te du la mort.

Y quan ja restes marcida
y dintre'ls fulls se t'oblida
d'un llibre ben apretat,
al obrirlo ont jaus sens vida
l'aire'n surt sempre embaumat.

S. ALSINA Y CLOS

A BELLES ARTS

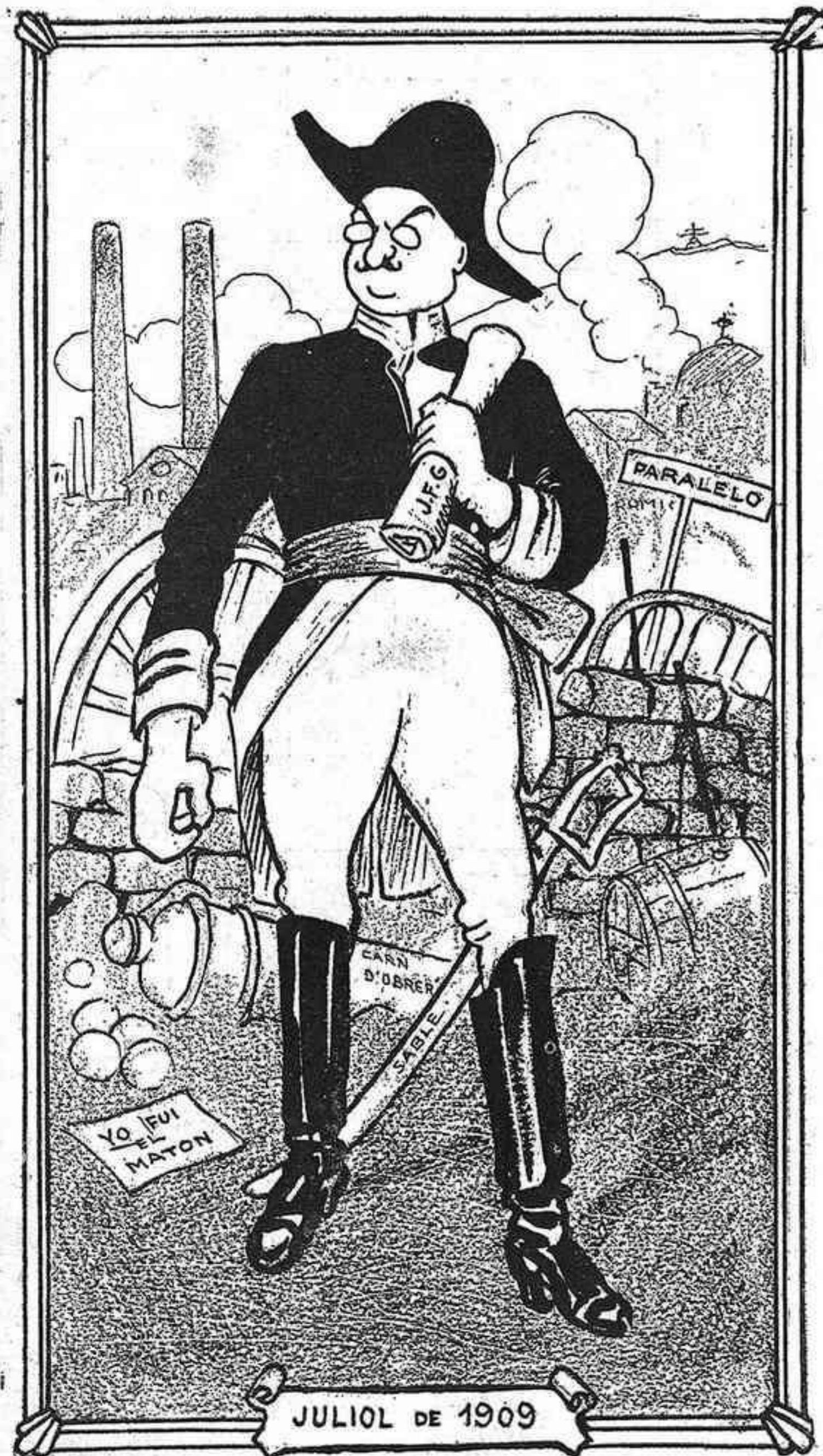
—Dispensi: està prohibit entrar ab bastó...

—Vostè be'n porta...

—El meu es d'autoritat!

—Ai-ai!... Y el meu de cirerer!

AJUNTAMENT DE BARCELONA
 FESTES DE MAIG
 1910

Peleó con la espada en la mano, proclamando la revolució.

(Res d'Escola Moderna.)

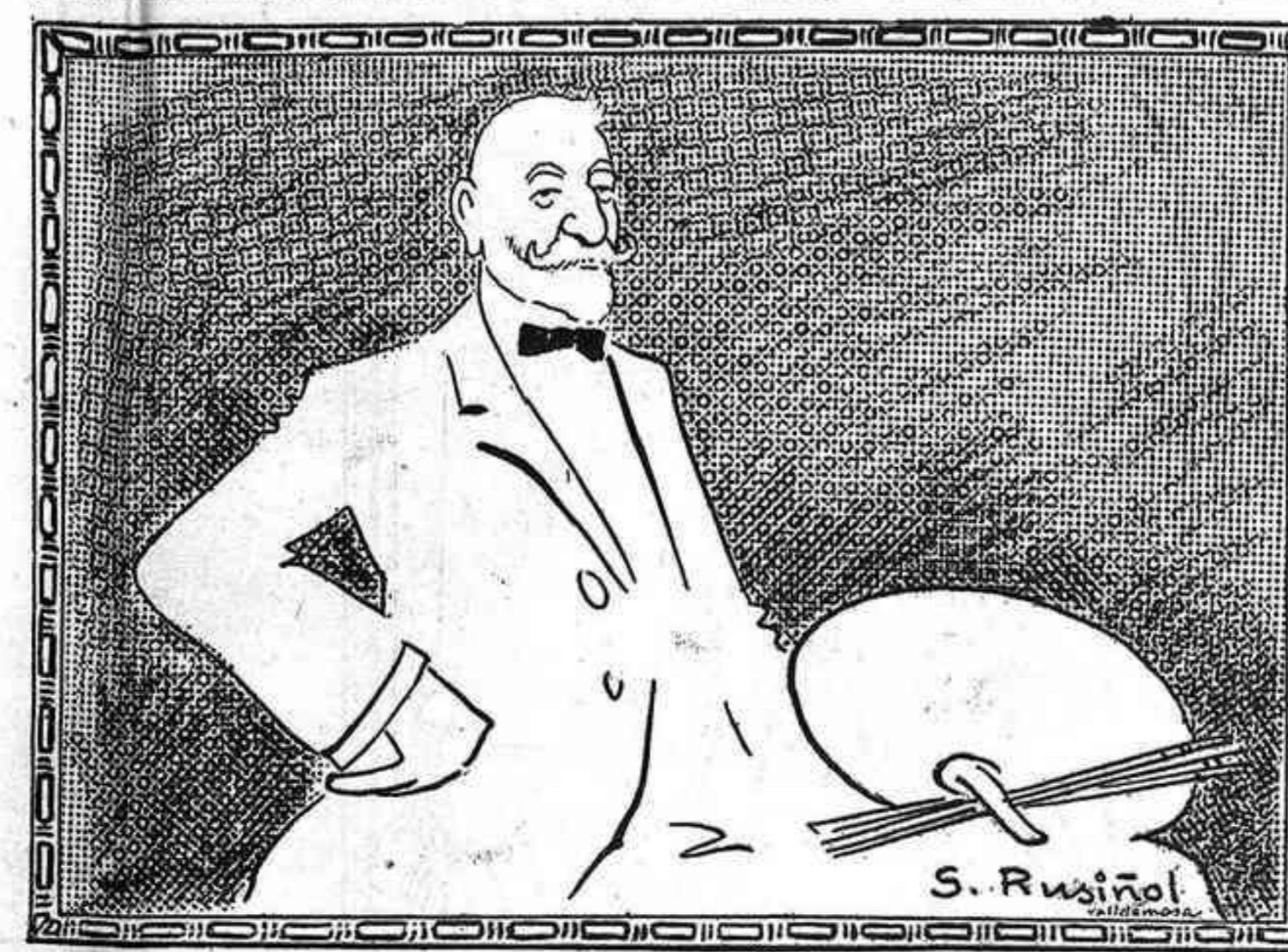
El cèlebre Girona, amo de Barcelona.

(Escola d'esgrima.)

L'home dels taulons.

(Escola purament personal.)

Don Anton, pintor tragic.

(Escola de males costums.)

La Reina de... la festa, o la que té més miradors.

(École des femmes et des maris.)

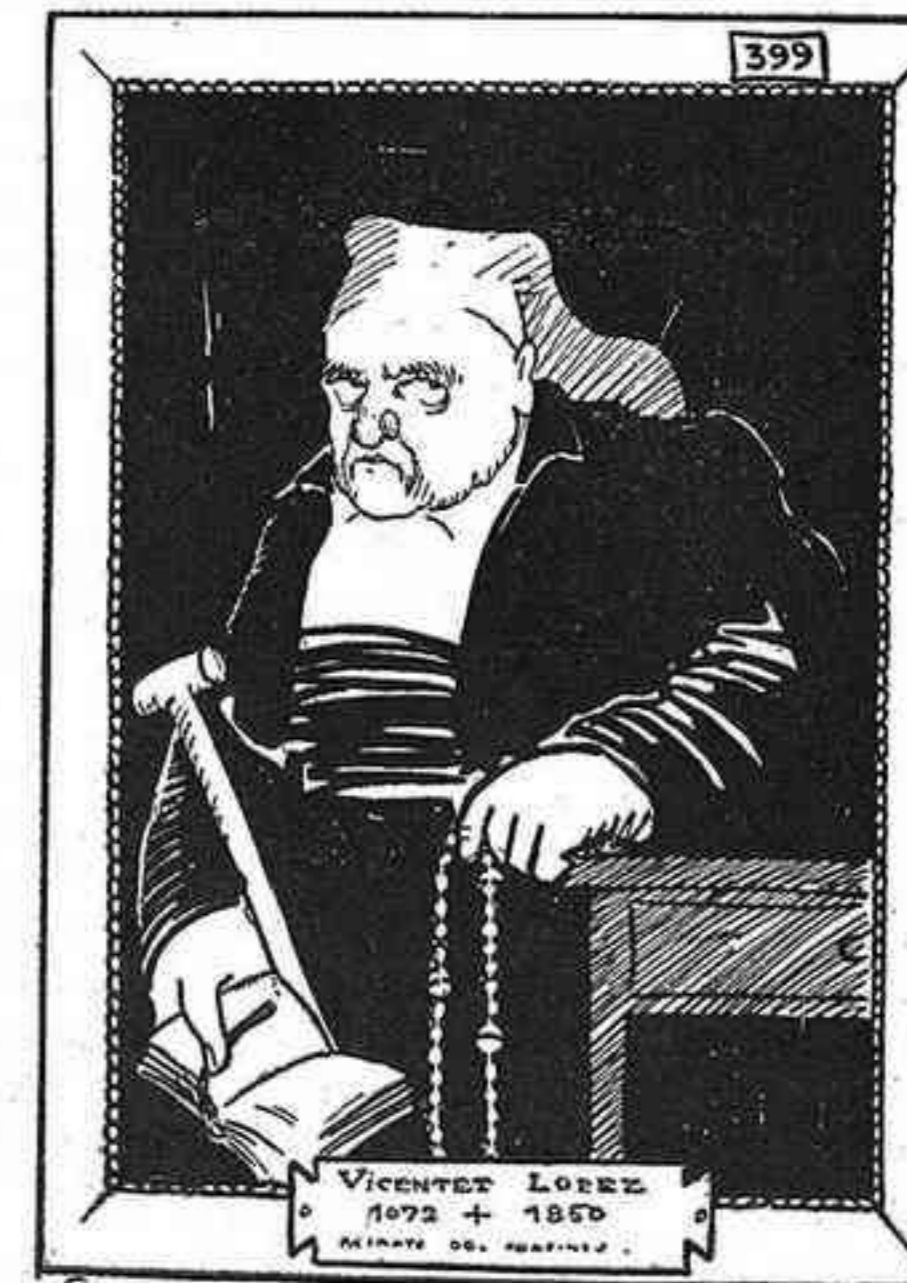
Abans de pendre l'oli de fetge de bacallà.

(Escola reconstitutiva.)

Reclama d'una fàbrica de calсотets.

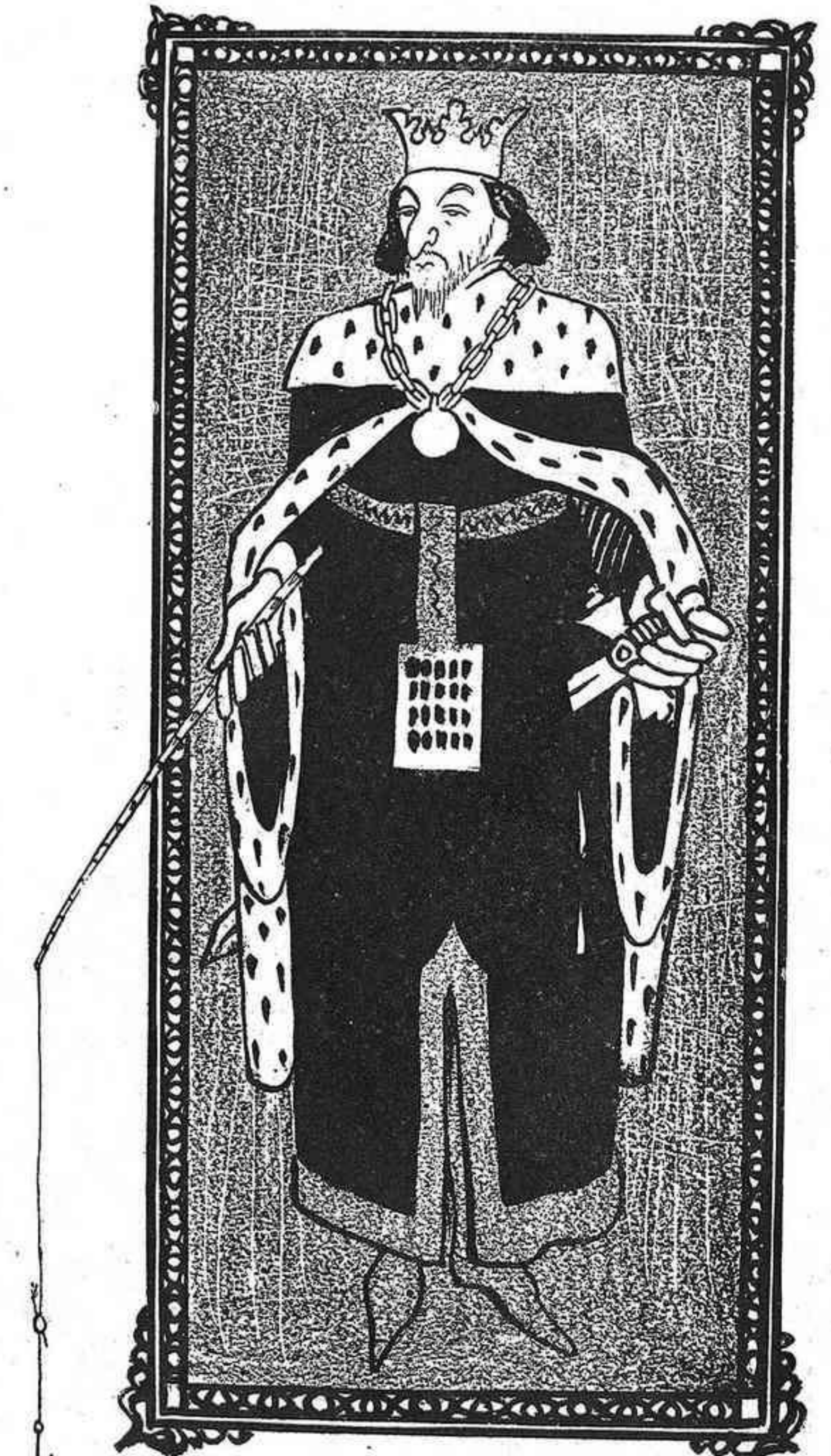
(Escola reintegrativa.)

Caciquisme rural.

(Escola de tot temps.)

EXPOSICIÓ DE RETRATOS
 ANTICS Y MODERNS
 VARIETAT D'ESCOLES
 TOTES MOLT DESACREDITADES

¡El gegant del Pil...

(Escola... de parvuls.)

127

ECONOMIA VERDAD

LA MÁ DEL CARRER DEL HOSPITAL

(Lo que avuí diu)

—¡Aixís estem, cavallers! Ja han de demanar limosna!...

¡CÓM L'HAN DEIXADA!...

—Una gracia de caritat pera una que s'està quedant sense camisa!...

EL GARROTIN

Jo no sé pas l'ànima de quin poble representa la dansa del *garrotín*, ni quin sentiment s'ha volgut traduir ab ella. La bona gent surt dels nostres teatres infims convensuda de que allò no pot tenir un origen territorial, y que es un de tants balls que'l capritxo lubric d'un mestre de dansa o d'una balladora pot haver engendrat. Successivament, en pocs anys, han passat pels nostres escenaris el *tango*, el *cake-walk*, la *machicha* y el *garrotín*. La carn, l'atormentadora y luxuriant, la temptadora carn perversa, ha trobat en els quatre famosos balls tots els gestes propicis a redressar el desitg, y sembla com si totes les velles contorsions sagrades hagin renascut en el paganisme plebeu dels nostres dies. Però ni el *tango*, ni el *cake-walk*, ni la *machicha*, tenen la popularitat del *garrotín*, ni els seus ritmes imiten els gestes epileptics d'aquet. ¿La *farruca*, diu? ¡Oh, no! La *farruca* es la profanació d'una cansó sentimental y romàntica. Jo recordo que una nit, cercant sensacions pels carrers de Málaga, vaig deturarme en una d'aquelles clàssiques tavernes del camí de La Caleta, ont, sota la parra, creixen les tristeses cantades d'Andalusia. Tocava la guitarra un minyó gaire be negre, ab la *guayabera* penjada a l'espatlla, com un mantell,

y un altre minyó, hermós com un efebe, recullia la música en una veu planyívola y dolça. Era la *farruca*, y mai, amics, he sentit tant l'inefable melangia andalusia com en aquella música, a la vora del mar, davant de l'Àfrica. Hi havien homes de la vida y dones de plaer, y a ningú se li va ocórrer posar el cos a compàs de la guitarra. Aquella gent sentia com pel seu esperit hi relliscava la poesia. Ha estat després que he vist ballar la *farruca*, ab trajo de trinxeraire, però la taconejaven, no la cantaven.

No, no cap; ball com aquet del *garrotín* dona una tan forta visió de luxuria epilèptica. Però no es ab teatralitat que se'l té de veure, en l'artifici de l'escena y del music-hall, sinó entre'ls seus sacerdots, ballat per gitanos, tocat per les velles guitarres flamenques que no saben tocar altra cosa, que ab les notes del *garrotín* fan amor y desafien y criden joia y ploren y de les cordes pegen el cor.

Jo he trepitjat totes les terres hispàniques y en cap d'elles m'he trobat ab el *garrotín* com ball nacional, per dirho així, com aquí a Lleida. El ballen cada nit els gitanos del Pla, el saben les senyoretas, el toquen tots els pianos y fins el municipi organisa, pera Carnestoltes, concursos de *garrotín*. Però no es el *garrotín* de la Dora, ni els que tots vosaltres coneixeu. Es un *garrotín* liturgic, una dansa oriental ballada per un possès, un bellugar frenetic de tota la carn com si so-

frís cent espasmes; es una dansa de Salomé, però d'una Salomé selvatge que dediqués la dansa, no a un Herodes en contemplació libidinosa, sinó al seu propi sexe.

Mireu, aquí, en un recó de sala, ballen, davant meu, dos gitans. Ell es lleig, immensament lleig y negre. Al coll porta un mocador blanc, y l'americana curta té pretensions de jaqueta torera. Ella, res: una dona prima. Un altre gitano toca. Y ballen. Ballen silenciosament, gaire be sense moure's, aixecant els brassos ab ritme sossegat, però la guitarra clama, y devegades el tocador deixa les cordes, y ab la mà repica en la caixa. Els brassos comensén a semblar brassos d'espiritats, les cares fan ganyotes horribles, els cossos ofereixen agitatedes siluetes lúbriques, y arriba un moment que sembla que allí acaba de realitzar-se'l classic frenessí de les bacanals. Ella s'asseu, però ell, tot sol, continúa entortolligantse, distendent la boca, apretant les dents, treientse'ls ulls, y el seu cos descriu totes les obscenitats, que riu, el cap de l'impudic, sobre'l mocador blanc, horrible com el cap d'Holofernes. El tocador canta l'obscenitat més hiperbòlica que he sentit, dedicada al rector de la parroquia de Sant Joan...

Sortim. Allò es el *garrotín* classic, el de Lleida, el de tota la gitaneria famosa d'aquestes terres. Y sembla com si en aquesta vila tota idealitat estigués morta, y no restés més que l'instint sensual, traduït en una dansa de negres satíriacs. Les campanes toquen a missa primera. Un amic me diu que, anys enera, pera la missa del gall, algú havia arribat a ballar el *garrotín* en les iglesies, com en les bacanals eclesiàstiques de l'Edat Mitjana.

CHANTECLER

□ □ ————— □ □

PAPERAM

DE L'ERGASTULA. Impressions, confessions y sugestions de trenta dies de captiveri, per J. Pous y Pagès.—Tenen el gran merit de les coses viscudes, aquestes notes d'en Pous, que acaba de publicar en dos elegants volums la Biblioteca d'*El Poble Català*. El culte periodista'ns revela en aquesta obra, plena de sinceritat y d'emoció, totes les sensacions que pot *disfrutar* un home honrat a la presó. Cada capítol es un quadro de doble fons que tan be retrata la impressió com la sugestió, lo exterior com lo interior. Davant d'aquestes planes, clarament concebudes y sobriament descrites, el llegidor se sent posseït sovint de diversos sentiments, ara de pietat, ara de justícia, ara d'indignació y de rabia. Vaja, que... no voldriem que's reproduís la causa original del llibre, però cal confessar que no es de doldre un mal quan esdevé generador de bones obres com *De l'ergastula*.

EL TORMENTO EN LOS CONVENTOS, per *Fray Gerundio*.—Prou conegut es aquest autor pera que no sia sa personalitat una garantia en el gènere que tracta. Segons ell, aquesta obra ve a ser una demostració palpable dels martiris que's practiquen en el claustre, testimoniada pels mateixos reglaments de moltes Ordres religioses y també per fets del domini public. En el llibre hi consten reproduccions de documents y textos molt curiosos, comple-

tantlo una extensa estadística de tots els convents existents a Espanya. Finalment, conté un proleg d'en Josep Ferrándiz y un epilog d'en Nakens.

L'OR DEL RHEN, per *Ricard Wagner*.—Es el proleg de la Tetralogia *L'Anell del Nibelung*, que va triomfar no fa molt al Liceu ab motiu del cicle wagnerià. La traducció catalana ha sigut cuidadosament adaptada a la música pels senyors Pena y Zanné, quins, com de costum, han inclòs en el llibre una exposició-plano dels termes musicals. Ha estat publicada per l'«Associació Wagneriana» y la presentació resulta elegant y seriosa.

ALTRES PUBLICACIONS:

La poda de los plátanos.—Conferencia que l'illustrat enginyer senyor Pérez Argemí va donar, fa poc, al Ateneu Barceloní, encaminada a demostrar que es una barbaritat lo que'ls jardineros municipals estan fent ab els nostres arbres. Conformes, de tota conformitat.

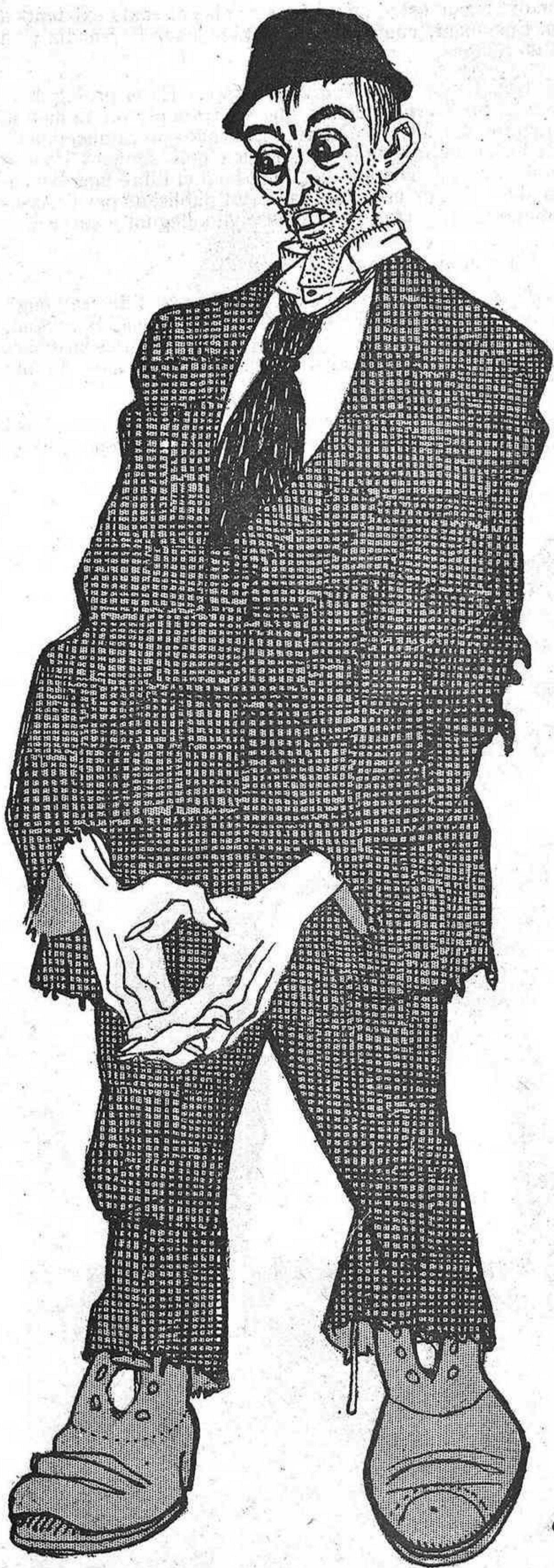
Del cor de la terra.—*Classes passives*.—Dues noveletes que pinten molt be certs aspectes de les costums menorquines.

SOLICITUT A L'ARCALDE

—Desitjariem que'ns fes esborrar aquelles figures tan nues del famós arc.

—Ho faré ab molt gust, senyores, així que vostès se dignin... vestir-se una miqueta.

CRIT DEL COR

—Deu ser una cosa espatarrant això de la festa dels Mercats... ¡Ah!... ¡Còm m'hi atiparia jo, si, per una d'aquelles casualitats, me feien reina de la festa!...

El seu autor, senyor Ruíz y Pablo, s'acredita en elles d'escriptor refinat y humorista de bona mena. Els dos tituls formen un sol volum de la *Biblioteca Popular* de «L'Avenç».

Las estampas coloridas del Japón.—Interessant estudi historic-critic de l'estamperia japonesa, per Eduard Strange. Correspon al tomo VI de les *Monografias de Arte* que publica la casa Jubera, conté algunes làmines ab reproduccions, y el text ha sigut traduït del anglès per D. Eugeni Alvarez Dumont.

Tarraco.—Revista mensual de Ciències, art y literatura. Acaba de publicarse el número 5.

El Diablo, per Roberto Robert, y *Cristo en el Vaticano*, per Victor Hugo. Follets de propaganda anticlerical, editats per *El Motín*, y formant part de una Biblioteca titulada del «Apostolado de la Verdad».

SEPT SCIENCIES

PRINCIPAL.—Les sessions de cine alternen ab les atraccions. Entre aquestes s'hi distingeixen *Les Bengali* (musicals), el negre *Johnson*, les *Delmonte* y *Miss Blanch*.

LICEU.—Una nova agradabilíssima, que interessarà, segurament, als nostres filarmonics: L'actiu representant de l'Empresa acaba de contractar pera la pròxima temporada al eminent director d'orquestra mestre Mancinelli.

ROMEA.—Continúa representantse, ab exit cada dia creixent, el sàinet-episodic d'en Bonavia, *El bon lladre...*

—*Nous horitzons* es un dramet sense pretensions que's veu que compleix els desitjos del autor, ja que'l public s'hi diverteix de valent. A instancies de part, s'ha representat tres vegades, y es una llàstima. En Delhom hi està molt comic y en Bals molt tragic.

—*Anima feble* es d'un autor jove que's val d'una criatura que té tos pera interessar y fer patir d'angunia al auditori. La tos es seca y l'obra també. La Baró (Emilia), fent de *Mala mare*, va recordarnos a la Cristina en *Il vetturale Henschel*. Ab això està fet son millor elogi. En Guitart també molt be en el tipo extrany de pare tros de pa.

—*Al florir els pomers* té la gracia de les ingenues precocitats. Obra de poeta, en ella els principals papers estan confiats a coses poètiques: papellones, coloms, sargantanes, gossos negres que lladren blau, ovelles y fadrins flequers. Com a *L'Intrusa*, d'en Mæterlinck, hi ha aquí, també, un *frémissement de mort* que espanta y un cego que tot ho veu. D'acció quasi no n'hi hà, però del dialog, que es molt *pastós*, se'n desprèn un drama intensíssim que cada espectador se suposa a la seva manera.

En Laperà, colossal, exteriorisant el cansament d'una manera esplèndida.

—*Gent de cassa* es un quadret que sembla escrit únicament pera aprofitar el decorat de *Fontalegria*; fins hi surt la mateixa regadora. De curtes dimensions, l'obreta, tanca una atinada màxima:

«Tu, cassant, mates l'estona
y un altre't cassa la dòna.»

Però'l tret del furtiu cassador de senyores no arribà a engegar-se, y la Gotarredona, salvada a temps, caigué en brassos del seu marit, que en aquell moment era en Guitart.

TIVOLI.—Estem al fort de la campanya del celebrat viatge *Ohé! Ohé!*, que ha cridat molt forasteram, al convencer's de que pera veure coses boniques y esplèndides no cal anar a rebre empentes a la Plassa de Catalunya. Segueixen igualment ab èxit les representacions de *La Corte de Faraón*.

NOVETATS.—Un grapat d'obres de diferents gèneros ens ha donat en Novelli en el terme de vuit dies. Pel fet de ser conegudíssimes *La familia Barilotti*, *Il genero del signor Poirier*, y les tragedies *Amleto* y *La morte civil*, no entrarem en detalls y ens l mitarem a fer constar que l'eminent artista ha fet filigranes com en els seus millors temps. Dilluns al vespre, després

apa

GRAN SETMANA D'AVIACIÓ

—Els aeroplans ja se n'han anat; però la gresca... la gresca eucara dura. ¡Y lo que durarà!...

d'haver treballat tarda y nit els dos dies de Pasqua, va representar d'una manera acabada la interessant comedia d'Aicard *Papa Lebonard*. El gran actor ha fet d'aquet simpàtic tipo una de ses glorioses creacions. El public, que era nombrós, no'l va aplaudir gaire. La reserva fou deguda a que era dia de moda, y no sé si ho saben, estimats llegidors, que'ls modistos troben ara que no fa fi el picar de mans... Pobra gent!

—Pera demà, dissabte, hi ha anunciada l'estrena del gran poema dramatic *La cena delle beffe*, d'en Sem Benelli, obra de gran valua literaria y que ha donat fama de intensissim dramaturg al jove autor italià.

NOU.—L'aixerida opereta *El carnet del Diable* ha sigut presentada ab un luxe extraordinari. Decorat rumbós, trajos bonics y lleugers, electricitat a dojo, y, lo que es més suggestiu encara,

un estol de noies dansaires que's mouen ab garbo y que estan molt be de cama. Tot el cens electoral anirà a adm irar aquell ballet volant, executat tan be com al Liceu, aquella distinció d'en Santpere en el paper de Dimoni, y aquell plomeret d'en Nolla, que està superior en el personatge alat de la sicalíptica comedia.

Literariament, el llibre no resisteix al més benevol judici, però l'obra en total resulta molt vistosa, gracies a lo que diem més amunt; a que la presentació... se pot presentar per tot arreu.

Y si ara ho presenta aixís, ab un luxe extraordinari... ¡vès què farà, l'empressari, quan torni d'allà a París!

CONCERTS.—En el Palau de Belles Arts, l'eminent kapellmeister Franz Beidler va dirigir, en la tarda del diumenge, un

gran concert orquestral. Figuraven en el programa la quarta simfonia de Tschaiçkowsky y quatre fragments de la tetralogia wagneriana. El mestre Beidler fou ovacionadíssim pel nombrós auditori. Ahir nit, baix la seva direcció, va tenir lloc l'estrena de la *Simfonia domèstica*, del gran Ricard Strauss. En parlarem la vinenta setmana.

—En el Fayans Català, l'estol de joves que formen el *Saló d'Art y dels artistes* organisa, pera la tarda del dimecres, un concert de corda, baix la direcció del mestre Jaume Pahissa. S'executà un quartet de Mozart y el *Trio* d'en Pahissa, que produí gran entusiasme en l'auditori. Es obra ja jutjada y sancionada per la crítica, y que trobem deuria esser divulgada, puig se tracta d'una producció que enclou gran merit artistic.

L. L. L.

ESQUELLOTS

Com ja estava previst per les poques persones que a Barcelona encara tenen sentit comú, xano xano va desenrotllantse el programa de les festes ab una regularitat encantadora.

La Comissió municipal que les dirigeix, vinga dir que ja ha acabat les centes mils pessetes al efecte votades, y el public, vinga cridar que ell encara no ha vist cap festa enlloc.

¿Qui té raó en aquet plet? ¿La Comissió o el public?

Ens sembla que tots dos.

Les festes no s'han fet, es cert.

Però també es cert que dels diners pressupostats ja no'n queda ni una malla.

¿Pot ser més clara la cosa?

**

Y ara que, equitativament, hem repartit la raó, considerem un dever nostre declarar ingenuament que'l public, al queixarse ab tanta amargura de que les festes siguin una enganyifa, no està en lo just.

¿Per ventura ignorava ningú que'ls senyors que varen iniciar-les no duien altre proposit que agotar, fos com fos, les quantitats que l'Ajuntament posava en les seves mans?

Doncs a callar y a aprovar els comptes.

Al fi y al cap, els regidors que constitueixen l'actual Municipi ni han caigut de la lluna ni ens els han enviat del extranger.

Són els apoderats dels electors, els seus delegats, la representació de la seva voluntat soberana.

¿La seva voluntat va ser que aquets fossin els seus regidors?

Doncs la voluntat dels regidors es que les festes siguin... això que ara està vegetantse.

Tú lo quisiste, fraile Mostén;

tú lo quisiste, tú te lo ten.

Y... espérinse, que ara tot just som al primer acte.

Altres de més crespes ne veurem, si Santa Llúcia ens conserva la vista.

***

¿Qui vol comprar un paraigua de seda per vuit rals?...

Està vist que en això de les festes, els barcelonins portem la *jettatura* a sobre.

D'ensà de l'inauguració, poc o molt, de gota en gota, ab prudent xim-xim o a bots y barrals, ha plogut cada dia.

—Carrers mullats, calaixos aixuts—diran els botiguers que esperaven la vinguda del Mesies en forma de pagès.

Qui no ho dirà, segurament, serà algun membre de comissió que tots coneixem.

Pera aquest, els pagesos no havien d'arribar... Ja eren aquí.

**

Y ara que va de pluja...

Vetaquí que'l mes de Maig podria ben dir a la Mare-de-déu de la Mercè:

—Veus, noia?... No vui ser menos que tu; també faig ploure, jo.

Y la Merceneta podria respondre:

—Sí; tens tant poder com jo... Però a mi no'm feien tants tarugos.

Aquets lerroxistes són deliciosos.

¿Saben, segons explicava *El Progreso*, en què queda convertit el passeig de Gracia, quan les bombetes elèctriques estan enceses?

En un «inmenso hall».

Llàstima que, arrodonint la comparació y suprimint, revolucionariament, la *h*, no hagués dit:

«El passeig de Gracia queda convertit en un immens *all*.

»Y la Comissió organitzadora, en una immensa *ceba*.»

Als porucs ja'ls ha passat la por. Ens hem ficat dins de la quia del cometa y n'hem sortit com entràrem. No'ns passarà aixís ab el govern del demòcrata Canalejas. Varem entrar ab promesses y en sortirem com es tradicional en nostre país: ab les mans al cap.

O, tot lo més, fentli un nus a la quia.

A la Exposició de Retrats, el dia del barnissatge, per poc hi ha una hecatombe.

Per si un comensal—perquè això del *barnissatge*, com ja deuen saber, no va ser més que un dissimulat pretext pera celebrar un xeflis a costes de la pobra Pubilla—per si un comensal s'havia o no s'havia burlat d'un orador que brindava, s'armà allí una sarracina de mil dimonis, en la que'ls senyors lerroxistes varen demostrar una vegada més els fums que gasten desde que tallen el bacallà a la plassa de Sant Jaume.

Afortunadament, els combatents, després d'amenassarse una estona, varen ferse carreg de que un tiberi no es un meeting, y les camilles que, oportunament avisades, havien acudit al lloc del *sinistro*, varen poder retirarse sense haver servit.

Sigui com sigui, l'incident no ha fet més que augmentar el cataleg de l'Exposició de Retrats.

¿Per què, diuen?

Perquè ell *retrata* de cos enter la classe de gent que'l sufragi ha portat a la Casa de la Vila.

Abans d'ahir, àpat a la *Maison Dorée*.

Els regidors barcelonins obsequiaven al seu president, senyor Roig, ab un gran dinar.

—¿Sab per què li donen?—varem preguntar a un municipal que ensumava desde'l carrer.

—Diu que es por sus gestiones en Madrid, pero a mí no me la dan... Es por un altra cosa...

—Per què?... Díguimho a l'orella, que no ho xerraré a ningú...

—Per soncavarlo... Perquè fassi el cego, el sord y el mut davant dels xanxullos de las fiestas...

Tremolin, lectors, tremolin, y si tenen creencies pòsinse be ab tots el sants. Esgarrifinse.

La Arrendataria, proveidora del emmatzinament que la majoria disfrutem tot protestant, ha demanat permís al Govern pera millorar el tabac.

¡Húndase el cielo, perezca la raza humana!, que dirà la famosa Companyia, parodiant a Don Alvaro.

Una anècdota del difunt Mark Twain.

El famós literat era marrec y anava a estudi.

El mestre senyalà per tema als deixebles el desenrotllo de la mandra. ¿Saben quin escrit presentà en Mark Twain? Un full de paper blanc.

Cal confessar que l'escriptor, de nano, ja pujava agut y original.

Antoni López, editor — Rambla del Milg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, OIm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

EL COMETA DE HALLEY Por J. COMAS SOLA
: Precio: DOS reales :

COPA CATALUNYA
3.º AÑO || PROGRAMA OFICIAL || 1 peseta
de la carrera de automóviles

BENIGNO VARELA
MI EVANGELIO

Un tomo en 8.º de 245 páginas
Ptas. 3

INDICE: Prólogo.—A vosotros los honrados.—Lerroux juzgado por el periódico *L'Humanité*.—Yo y tú.—¡Escucha, testafarro Alejandro!—Lerroux y su hazaña de *El Clamor*.—Golfo.—Habla tu víctima! La última flor.—Eres, además, pollino!—Arre, Alejandro, arre!—Camino de las Pampas.—Lerroux y el *Mojama*.—Lerroux en las Pampas.—Carta sin sello para M. Ciges Aparicio.—El País, sus directores y... la Patrocinio.—¡Fuera el verdugo!—Costa y yo.—Ya no soy su discípulo macabro.—Los anarquistas contra mí.—Junto al trono.—Por el Rey.—Anónimos y cobardías.—Emigrantes.—Carmen, gaditana triste.—Ellas y Cristo.—Mangá y la Inquisición.—Flores sin aroma.—El niño preso.—Relámpagos de mi vida.

NUEVA MANUAL PRÁCTICO DEL MONTADOR DE MÁQUINAS
EMILIO LOZANO Un tomo. . . Ptas. 6
Ingeniero En tela. . . » 8

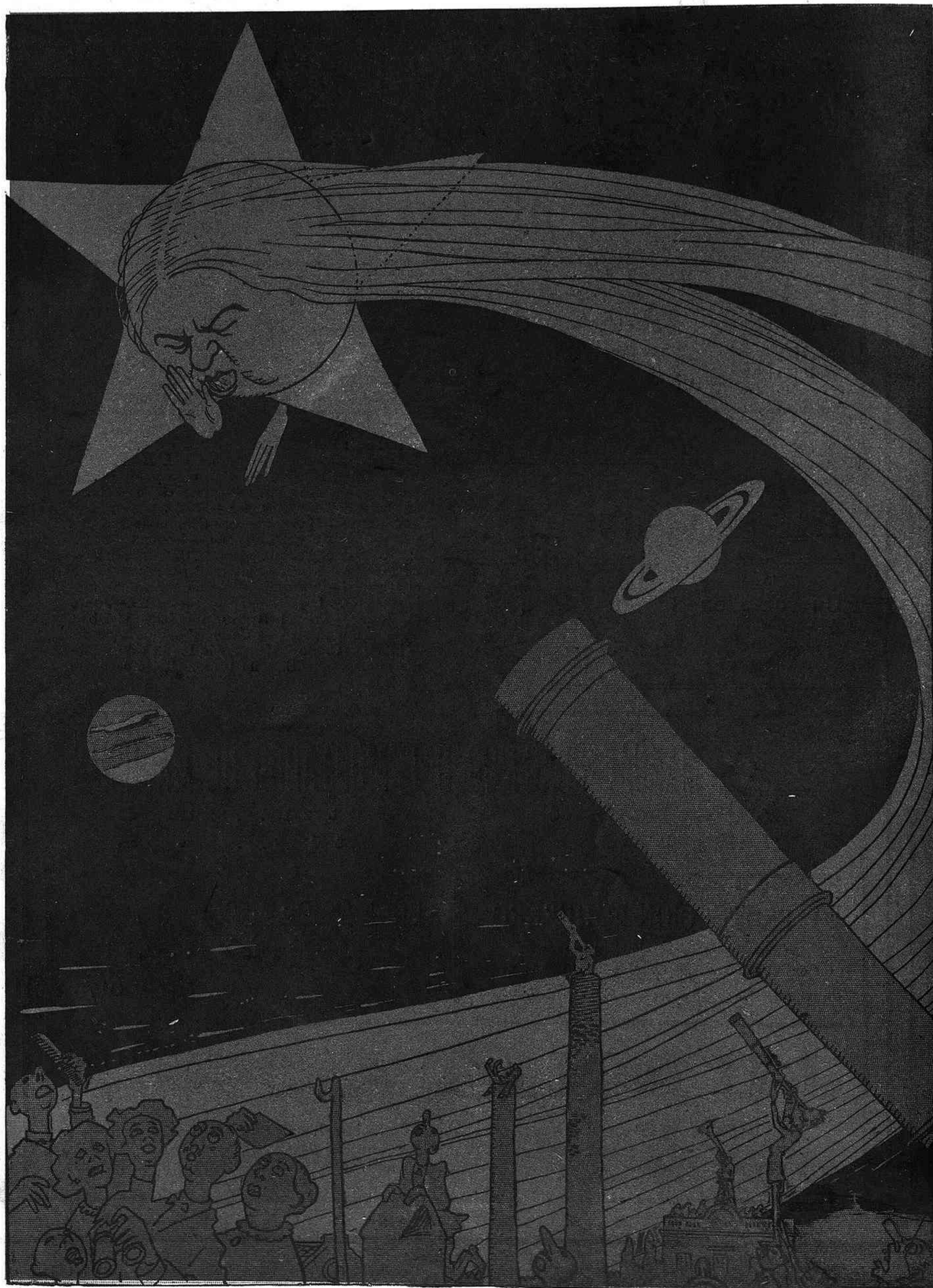
LA PROTECCIÓN DEL OBRERO
(Acción social y acción política)
Por ADOLFO A. BUYLLA y G. ALEGRE
Un tomo en 8.º . . . . . Ptas. 3

ENRIQUE DE MESA
TRAGICOMEDIA
PESETAS 0'75

JUANITA LA PERFECTA
— COCINERA —
Colección de recetas probadas por su autora CAROLINA GÓMEZ DEL VALLE
Un tomo Ptas. 2 En tela Ptas. 3

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútiu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviós si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

WOLFFEN BUTLER

NO DEIXA VENENO!!

—Estiguen tranquils, que'm teu llàstima... Prou pena teniu ab la Tabacalera!...